

Slobodan Jovanović¹

Ozren Uzelac²

UDC 347.724(497.11)

Pregledni rad

Primljen: 25. 04. 2024.

Prihvaćen: 12. 09. 2024.

UGOVOR O OSNIVANJU DRUŠTVA SA OGRANIČENOM ODGOVORNOŠĆU

REZIME: Društvo sa ograničenom odgovornošću predstavlja najčešće korišćen oblik privrednog društva za obavljanje različitih privrednih delatnosti. Njegovo osnivanje putem isprava propisane sadržine, kao konstitutivna pretpostavka, regulisano je u nekim pravnim sistemima na sličan način, a u drugima uz određene specifičnosti. Radi se o tipu društva kojim je prvi put uveden institut ograničene odgovornosti osnivača pogodan za obavljanje delatnosti zasnovane na međusobnom poverenju njegovih članova. U ovom radu se istražuju opšte karakteristike ugovora o osnivanju društva sa ograničenom odgovornošću, njegova sadržina u srpskom i određenom broju uporednih prava i slabe tačke pravnog okvira Zakona o privrednim društvima koje bi se morale izmeniti i unaprediti, kao i potrebe donošenja građanskog zakonika u pogledu odredbi o građanskom ortakluku i pravila o pravnim licima.

KLJUČNE REČI: *osnivači, ugovor o osnivanju, bitni sastojci, privredno društvo, društvo sa ograničenom odgovornošću*

¹ Vanredni profesor, Visoka škola za poslovnu ekonomiju i preduzetništvo, Mitropolita Petra 8, Beograd, ORCID: 0000-0003-0929-2516, imejl: slobodan.jovanovic224@gmail.com, kontakt: 066 88 11 133.

² Autor-korespondent. Docent, Univerzitet u Novom Sadu, Ekonomski fakultet u Subotici, Segedinski put 9-11, ORCID: 0000-0001-6991-1644, imejl: o3peh_y@yahoo.com, kontakt: 064 11 27 426.

1. Uvod

Privredno društvo predstavlja pojam kojim se opisuje opšti organizaciono-pravni oblik u kojem je moguće obavljati privredne delatnosti radi sticanja dobiti. Da bi moglo da stiče prava i preuzima obaveze u pravnom prometu, neophodno je da privredno društvo bude subjekt u pravu. Zato privredno društvo stiče status pravnog lica usvajanjem registracione prijave i donošenjem rešenja o registraciji (Zakon o postupku registracije u Agenciji za privredne registre, čl. 16; Zakon o privrednim društvima, čl. 3; Gesetz betreffend die Gesellschaften mit beschränkter Haftung, čl. 11) u Registru privrednih subjekata (Agencija za privredne registre u Srbiji, Trgovački registar Privredne komore u Holandiji ili Trgovački registar nadležnog Okružnog suda u Nemačkoj). Da bi se privredno društvo registrovalo i steklo pravni subjektivitet neophodna je izjava volje osnivača koji to čine osnivačkim aktom. Do trenutka registracije privrednog društva lica koja ga osnivaju imaju status osnivača a od trenutka registracije status članova tog društva (Ivanjko, Kocbek, 2003, str. 733).

Društvo sa ograničenom odgovornošću predstavlja pogodan pravni oblik za obavljanje privredne delatnosti. Zbog malog broja članova, relativno stabilne strukture članstva, potrebe postojanja međusobnog poverenja u pogledu jednoglasnog donošenja odluka i malog osnovnog kapitala potrebnog za osnivanje društva sa ograničenom odgovornošću (Jankovec, 1999, str. 63; Arsić, Marjanski, 2018, str. 154; Vasiljević, 2023, str. 321), ovaj oblik privrednog društva objedinjuje osobine društva lica i društva kapitala i prilagođen je za porodična privredna društva. Osim toga, ovaj oblik društva kapitala ima manje obaveza od otvorenog akcionarskog društva, a i upravljanje u društvu sa ograničenom odgovornošću je jednostavnije. Koliko je rasprostranjen ovaj oblik privrednog društva govori i podatak da je na poslednji dan 2022. godine u Srbiji bilo aktivno 115.888 društava sa ograničenom odgovornošću (Agencija za privredne registre, 2022, str. 9).

U ovom radu se istražuju opšte karakteristike ugovora o osnivanju društva sa ograničenom odgovornošću, sadržina ugovora o osnivanju u srpskom i određenom broju uporednih pravnih sistema i slabe tačke pravnog okvira Zakona o privrednim društvima koje bi se morale

izmeniti i unaprediti, kao i potrebe donošenja građanskog zakonika u pogledu odredbi o građanskom ortakluku i pravila o pravnim licima.

2. Opšte karakteristike ugovora o osnivanju

Polazeći od toga da društvo kapitala može osnovati jedno fizičko ili pravno lice, osnivački akt takvog društva sastavlja se u obliku odluke o osnivanju, a u obliku ugovora o osnivanju kada postoji veći broj osnivača. Bez obzira na broj osnivača, osnivački akt mora biti sastavljen u pisanoj formi (*forma ad solemnitatem*) i osnivači su dužni da svoje potpise overe pred javnim beležnikom. Izlaganja se u nastavku odnose na ugovor o osnivanju.

Ugovorom o osnivanju, članovi društva – osnivači se saglašavaju sa osnovnim zakonom propisanim sastojcima neophodnim za osnivanje privrednog društva i obavezuju se na uplatu određenog novčanog udela ili unos nenovčanog udela. Opšte pretpostavke punovažnosti ugovora važe i za ovu vrstu ugovora. Ugovorne strane treba da imaju potpunu poslovnu sposobnost i da izražavaju saglasnu izjavu volja. U pravnoj teoriji se pominju opšta osnivačka sposobnost i kvalifikovana osnivačka sposobnost koje postoje kada osnivač mora da ispunjava posebne pretpostavke utvrđene drugim zakonom (Arsić et al., 2018, str. 48). Pored toga, ugovor mora da bude sastavljen u pismenom obliku, da ima predmet i kauzu – cilj osnivanja. Pravne posledice ovog ugovora usmerene su na osnivanje privrednog društva, pa je u delu pravne teorije izraženo stanovište da se ugovorom o osnivanju stvara građanski ortakluk osnivača u pogledu njihovih prava i obaveza pre registracije privrednog društva (Jankovec, 1999, str. 44; Vasiljević, 2023, str. 64). Još je u Srpskom građanskom zakoniku iz 1844. godine bilo predviđeno da se ugovorom o ortakluku dva ili više ortaka sporazumevaju „da svoj trud ili i stvari svoje ulože na to, da korist, koja se otud dobije, među sobom dele“ (Srpski građanski zakonik 1844, čl. 723), „nameravajući da trguju pod zajedničkom firmom“ (Srpski trgovački zakonik 1860, čl. 23 st. 1). U prednacrtu Građanskog zakonika Republike Srbije iz 2019. godine taj cilj je opredeljen tako da se „Ugovorom o ortakluku obavezuju (se) uzajamno dva ili više lica da udruže određena sredstva ili svoj rad radi postizanja određenog zajedničkog cilja“ (Prednacrt Građanskog zakonika

Republike Srbije, čl. 845 st. 1), dok je pozitivnim pravom određeno da se to čini zbog osnivanja – registracije privrednog društva radi obavljanja delatnosti **u cilju sticanja dobiti** (Zakon o privrednim društvima, čl. 2).

S obzirom na karakteristike društava lica, u delu pravne teorije društvo sa ograničenom odgovornošću se naziva „inkorporisanim ortaklukom“ (Vasiljević, Jevremović Petrović, Lepetić, 2020, str. 153; Vasiljević, 2023, str. 321), „kvaziortaklukom“ ili „komanditnim društvom, bez komplementara“ (Jerinić, 2012, str. 161; Vasiljević, 2023, str. 321). U delu strane pravne teorije društvo sa ograničenom odgovornošću naziva se i „intimnim društvom“ zbog toga što se u njemu povezuje manji broj lica između kojih postoji odnos poverenja (Jankovec, 1999, str. 63). U Sloveniji se na osnivački akt društva sa ograničenom odgovornošću primenjuju odredbe Obligacijskog zakonika (čl. 990–1008) o društvenom ugovoru koji je posebna vrsta ortačkog ugovora sa bitnim sastojcima propisanim slovenačkim Zakonom o privrednim društvima (Zakon o gospodarskih družbah, čl. 474 st. 3). U tom smislu, osnivački akt društva sa ograničenom odgovornošću u Sloveniji ima karakteristike građanskog ortakluka. U Holandiji je izričito propisano da su direktori i privredno društvo solidarno odgovorni za obaveze preuzete pravnim poslovima u ime korporacije (društva sa ograničenom odgovornošću i akcionarskog društva) pre trenutka predaje registracione prijave Trgovačkom registru, sa svim propisanim izvodima i dokumentima (Burgerlijk Wetboek, Boek 2 /Rechtspersonen/, čl. 180 st. 2).

U pravnoj teoriji se pominje i da se ugovor o osnivanju zasniva na međusobnom poverenju osnivača – *intuitu personae* (Jankovec, 1999, str. 45, 63; Vasiljević et al., 2020, str. 156; Vasiljević, 2023, str. 324). Ova osobina proizlazi iz pravila po kojem nijedan od članova društva ne može na treće lice preneti svoj udeo po ugovoru, osim uz saglasnost ostalih ugovarača kada se radi o društvima lica, odnosno bez eventualnog korišćenja prava preče kupovine ostalih članova društva sa ograničenom odgovornošću ili saglasnosti skupštine društva.

Ugovor o osnivanju podrazumeva zasnivanje određenih prava i obaveza osnivača koji mu daju obligaciono-pravni karakter. Tome u prilog govori i primena pravila o poslovnoj sposobnosti za zaključenje ugovora, saglasnosti volja ugovarača, predmetu ugovora i kauzi. Međutim, ugovornu teoriju o nastanku privrednog društva, koja je bila op-

šteprihvaćena u 19. veku, zamenila je institucionalna teorija o nastanku privrednog društva (Jankovec, 1999, str. 46). Ovo iz jednostavnog razloga što je minimalni broj bitnih sastojaka ugovora o osnivanju privrednog društva propisan Zakonom (o privrednim društvima). Zbog toga je osnivački akt ništav ako: 1) nema formu propisanu zakonom ili ako je 2) delatnost društva, koja se navodi u osnivačkom aktu, suprotna prinudnim propisima ili javnom poretku ili 3) ne sadrži odredbe o poslovnom imenu društva, ulozima članova, iznosu osnovnog kapitala ili pretežnoj delatnosti društva ili 4) su svi potpisnici u trenutku zaključenja osnivačkog akta bili pravno ili poslovno nesposobni (Zakon o privrednim društvima, čl. 13).

Prema danas prihvaćenoj institucionalnoj teoriji o nastanku privrednog društva, ugovor o osnivanju proizvodi statusno dejstvo kojem pravni poredak priznaje nastanak institucije privrednog društva čiji je pravni položaj regulisan zakonom. Osim toga, privredno društvo je samostalni subjekt u pravnom prometu koji ima individualna obeležja po kojima se razlikuje od drugih subjekata u pravu (Jankovec, 1999, str. 46). Imovina i upravljanje privrednim društvom su odvojeni od osnivača, jer volju privrednog društva ispoljavaju njegovi organi i lica koja ga zastupaju u pravnom prometu. Upravo činjenica da poverioci nemaju pravo da naplate svoja potraživanja prema društvu od članova društva svrstava društvo sa ograničenom odgovornošću u društvo kapitala (Jerinić, 2012, str. 161). U tom smislu, ugovor o osnivanju je samo pravni osnov za nastanak privrednog društva i toj svrsi su podređeni međusobni odnosi osnivača. Iz navedenog proizlazi da neregulisanje međusobnih prava i obaveza osnivača u ugovoru o osnivanju ne proizvodi posledicu njegove ništavosti ako sadrži bitne sastojke za registraciju i, samim tim, nastanak privrednog društva. Sa istim efektom i slovenački Zakon o privrednim društvima sadrži odredbu po kojoj „društveni ugovor“ treba da sadrži pravila o „potencijalnim obavezama“ članova prema društvu i društva prema njegovim članovima (Zakon o gospodarskih družbah, čl. 474 st. 3 al. 5). Ovde treba imati u vidu da su osnivači ovlašćeni da ugovorom o osnivanju ili nekim drugim ugovorom urede svoje međusobne odnose samo u pogledu dispozitivnih pravila zakona koja im pružaju autonomiju a ne i u pogledu prinudnih odredbi zakona (Ivanjko, Kocbek, 2003, str. 737–738; Jerinić, 2012, str. 163–164). Isto

rešenje izraženo je u našem zakonodavstvu na sledeći način: „Članovi društva s ograničenom odgovornošću svoje međusobne odnose u društvu, kao i odnose sa društvom, uređuju slobodno, ako ovim zakonom nije drugačije uređeno“ (Zakon o privrednim društvima, čl. 140). Dоследna primena institucionalne teorije znači da se ugovorna svojstva ugovora o osnivanju pretvaraju u statusna svojstva, odnosno nestaju u trenutku registracije privrednog društva, a stanovište prihvataju i srpski najviši sudovi (Vasiljević, 2023, str. 65).

3. Previše ili premalo bitnih sastojaka?

Razmatranja o bitnim sastojcima ugovora o osnivanju ograničena su teorijskim i praktičnim pretpostavkama o njegovoj obaveznoj sadržini. U uporednom privrednom pravu postoji gotovo opšta saglasnost o obaveznim sastojcima ugovora o osnivanju. Jedan takav primer je Holandija po čijem Građanskom zakoniku ugovor o osnivanju društva sa ograničenom odgovornošću mora da sadrži poslovno ime, sedište i svrhu (delatnost) društva i punu ili skraćenu oznaku firme (Burgerlijk Wetboek, Boek 2 /Rechtspersonen/, čl. 177), podatke o visini osnovnog kapitala, nominalnom iznosu udela, uplaćenim i unetim udelima (Burgerlijk Wetboek, Boek 2 /Rechtspersonen/, čl. 178), osnivačima fizičkim licima (ime i prezime, datum i mesto rođenja i prebivalište) i pravnim licima (forma društva, poslovno ime i sedište) (Burgerlijk Wetboek, Boek 2 /Rechtspersonen/, čl. 196 st. 2 tač. b) i c).

Postoje i sastojci u jednom pravnom sistemu koji nisu pomenuti u drugima. Zakonima, kojima se propisuju obavezni sastojci ugovora o osnivanju, predviđaju se i neki koji su uslovno obavezne prirode. U Sloveniji su to, na primer, navođenje vremena trajanja društva, kada se ono osniva na određeno vreme, i potencijalne obaveze članova prema društvu i društva prema njegovim članovima. Radi se o uslovno obaveznim sastojcima koji se primenjuju samo kada je to neophodno. Isto važi i u srpskom pravnom sistemu, u kojem određivanje vremena na koje se osniva privredno društvo nije bitan sastojak ugovora o osnivanju. U srpskom pravu smatra se da je društvo osnovano na neodređeno vreme ako osnivačkim aktom, odnosno statutom nije drugačije određeno (Zakon o privrednim društvima, čl. 10 st. 2). Sa druge strane, u srpskom prav-

nom sistemu osnivački akt društva sa ograničenom odgovornošću ima jednu uslovno obavezu odredbu. Tako osnivački akt, pored ostalog, treba da sadrži određivanje organa društva i njihovih nadležnosti. Međutim, ako se članovi osnivači ne sporazumeju o nadležnostima organa društva u osnivačkom aktu, organi društva imaju nadležnosti propisane Zakonom o privrednim društvima. U našoj pravnoj teoriji je s pravom ukazano na jednu spornu odredbu Zakona o privrednim društvima koja nepotrebno stvara konfuziju. Prema čl. 11 st. 5 pomenutog zakona, u društvu s ograničenom odgovornošću osnivačkim aktom se uređuje upravljanje društvom, pa je pravna dilema da li je osnivačkim aktom neophodno odrediti zastupnika društva i način zastupanja (Vasiljević, 2023, str. 327). Međutim, kontradiktornost pomenutih odredbi rešavana je u praksi Registra privrednih društava još pre osnivanja Agencije za privredne registre ili imenovanjem zastupnika privrednog društva u osnivačkom aktu ili u odluci o imenovanju zastupnika koji je dužan da overi i deponuje svoj potpis. Opisano rešenje regulisano je podzakonskim aktom o dokumentima potrebnim za registraciju pri Agenciji za privredne registre (Pravilnik o sadržini Registra privrednih subjekata i dokumentaciji potrebnoj za registraciju, čl. 10 st. 1 tač. 3). Praksa je pokazala a i pravna teorija prihvatila da je bolje imenovati zastupnika/e i način potpisivanja (širinu ovlašćenja) posebnom odlukom da bi se izbegla situacija u kojoj kasnije promene zastupnika dovode do obaveze izmene osnivačkog akta (Vasiljević et al., 2020, str. 157). Ukoliko osnivači iz nekog razloga žele da ograniče širinu ovlašćenja zastupnika privrednog društva, onda je to poželjno da učine na jedan od gore navedenih načina. Opšteprihvaćeno pravilo je da se neregistrovana ograničenja ovlašćenja zastupnika ne mogu isticati prema trećim savesnim licima, osim ako zakonom nije drugačije određeno (Prednacrt Građanskog zakonika Republike Srbije čl. 45 st. 4).

Osim zakonom propisanih bitnih sastojaka, osnivači, takođe, mogu da se sporazumeju i o brojnim drugim aspektima osnivanja i njihovih odnosa i time prošire sadržaj osnivačkog akta. Radi se o posebnim interesima članova društva u pogledu dodatnih ograničenja u vezi sa prenosom udela, drugačijih pravila o raspodeli dobiti ili većini potrebnoj za donošenje odluka itd. (Arsić et al., 2018, str. 155; Jerinić, 2012, str. 163; Vasiljević, 2023, str. 327–328).

Kada se radi o visini osnovnog kapitala neophodnog za registraciju društva sa ograničenom odgovornošću, u posmatranim pravnim sistemima postoje razlike koje idu od najmanjeg mogućeg iznosa (0,01 evro u Holandiji, 100 dinara u Srbiji) do nekog većeg iznosa (7.500 evra u Sloveniji ili 25.000 evra u Nemačkoj). Interesantno je da nemačko pravo razlikuje društvo sa ograničenom odgovornošću i preduzetničko društvo sa ograničenom odgovornošću, s tim da ovo drugo nema propisani iznos osnovnog kapitala. Iz navedenog se može zaključiti da što je manji iznos propisanog osnovnog kapitala to je manja mogućnost da poverioci naplate svoja potraživanja prema društvu. Zbog toga u slučajevima minimalnog iznosa osnovnog kapitala ne postoji garantna funkcija zaštite interesa poverilaca iz osnovnog kapitala društva sa ograničenom odgovornošću (Arsić et al., 2018, str. 154; Vasiljević, 2023, str. 334). Slaba garantna funkcija osnovnog kapitala društva sa ograničenom odgovornošću podstaknuta je u srpskom pravu po kojem novčani ulog prilikom osnivanja društva mora da se uplati u roku određenom u osnivačkom aktu a najkasnije u roku od pet godina (Zakon o privrednim društvima, čl. 46 st. 2 tač. 2). Međutim, potpuna sigurnost poverilaca u pogledu naplate potraživanja od društava sa ograničenom odgovornošću ne postoji ni kada je propisan veći iznos osnovnog kapitala, a propisivanje visine osnovnog kapitala prema obimu poslovanja društva praktično nije moguće (Vasiljević, 2023, str. 333). U našem starom privrednom pravu bilo je propisano da jedno fizičko lice može osnovati samo jedno jednočlano društvo sa ograničenom odgovornošću (Zakon o preduzećima iz 1996. godine, čl. 341 u vezi sa čl. 196). Ovo pravilo je trebalo da smanji opasnost od lakomislenog osnivanja nesolidnih društava (Jankovec, 1999, str. 63). U današnjem zakonodavstvu ne postoji takva odredba, pa je eventualna zaštita savesnih lica upitna.

Osnivači ugovorom o osnivanju mogu predvideti i druge sastojke koji ne utiču na punovažnost ugovora o osnivanju, jer oni, po zakonu, nisu neophodni za nastanak privrednog društva. To su dodatne uplate i sporedne činidbe.

Dodatne uplate u imovinu društva sa ograničenom odgovornošću predstavljaju institut ugovornog prava o kojem se osnivači mogu sporazumeti u ugovoru o osnivanju ili da odluku o tome povere u nadležnost skupštine. Treba imati u vidu da dodatne uplate ne služe povećanju

njegovog osnovnog kapitala (Zakon o privrednim društvima čl. 178 st. 3), već pokriću gubitaka ili namirenju poverilaca društva (Vasiljević et al., 2020, str. 161; Arsić et al., 2018, str. 175–176; Jerinić, 2012, str. 166). Osnivači se ne mogu sporazumeti da dodatne uplate budu u stvarima i pravima čija je vrednost procenjena u novcu, jer bi to bilo suprotno prirodi ovog instituta (Arsić et al., 2018, str. 174; Vasiljević et al., 2020, str. 161).

Sporedne činidbe se odnose na obavljanje određenih poslova ukoliko su oni neophodni za poslovanje društva sa ograničenom odgovornošću zbog posebnih veština, stručnog znanja, poznavanja tržišta ili „isporuke robe, pružanje usluga društvu, vođenja poslova društva i sl.“ (Arsić et al., 2018, str. 176–177; Vasiljević et al., 2020, str. 162). One se smatraju redovnim trgovačkim poslovima isporuke robe ili pružanja usluga za šta konkretni član ima pravo na tržišnu naknadu. Na njih se ne primenjuje pravilo srazmerne vrednosti udela u slučaju dodatnih uplata, već nezavisno, u skladu sa tržišnom vrednošću. Predmet ugovora o sporednoj činidbi može da bude sve što nije zabranjeno prinudnim propisima, javnim poretkom ili dobrim običajima, odnosno sve što može biti „punovažan predmet ugovornih odnosa“ (Vasiljević et al., 2020, str. 162).

Jedna od nedopuštenih sporednih činidbi članova društva sa ograničenom odgovornošću je i mogućnost davanja zajma društvu. Prema prvobitnoj verziji Zakona o privrednim društvima, član društva ili sa njim povezano lice mogli su društvu dati zajam u svako doba (čl. 181). Međutim, stupanjem na snagu Zakona o bankama, 2005. godine, bilo je utvrđeno pravilo da niko osim banke ne može da se bavi davanjem kredita, osim ako je za to ovlašćen zakonom (čl. 5 st. 2). U slovenačkom i nemačkom pravu je poznata mogućnost da član društva odobri zajam društvu sa ograničenom odgovornošću (Zakon o gospodarskih družbah, čl. 498 i 499; Gesetz betreffend die Gesellschaften mit beschränkter Haftung, čl. 30), pa je neobično da je ta mogućnost brisana iz Zakona o privrednim društvima. Usled pomenute odredbe Zakona o bankama, mogućnost davanja zajma ne može biti predmet regulisanja ugovorom o osnivanju društva sa ograničenom odgovornošću.

4. Zaključak

Zakon o privrednim društvima pruža solidan pravni okvir za osnivanje društava sa ograničenom odgovornošću, pri čemu je nizak iznos osnovnog kapitala samo jedan od podsticaja za osnivanje porodičnih društava. Ipak, nepostojanje pravnih pravila o građanskom ortakluku bitno doprinosi konfuziji koja pravila bi trebalo primeniti na odnose osnivača u fazi „preddruštva“, odnosno pre registracije privrednog društva. Zbog toga bi bilo neophodno što pre zakonski regulisati ugovor o ortakluku, odnosno usvojiti građanski zakonik Republike Srbije čiji je prednacrt utvrđen krajem maja 2019. godine. Neusklađenost odredbi Zakona o privrednim društvima u pogledu toga da li je osnivačkim aktom neophodno odrediti zastupnika društva i način zastupanja po čl. 11 st. 5 ili se primenjuje dispozitivna odredba čl. 141 o određivanju nadležnosti organa društva smatramo da treba tumačiti kao autonomiju volje osnivača da ugovorom o osnivanju ili posebnom odlukom imenuju zastupnika i širinu njegovog ovlašćenja. Drugo rešenje bi bilo brisanje odredbe čl. 11 st. 5 ili njena prilagođena formulacija. Analiza broja jednočlanih društava sa ograničenom odgovornošću, čiji je osnivač isto fizičko lice, i posledica višestrukog osnivačkog statusa bi ukazala na to da li i danas postoji potreba za zakonskim ograničenjem osnivačke sposobnosti fizičkog lica koje je već osnivač u nekom aktivnom društvu sa ograničenom odgovornošću. Fakultativni sastojci ugovora o osnivanju mogu da budu zastupljeni u manjoj ili većoj meri, što zavisi od interesa i potreba osnivača. Pritom, osnivači treba da vode računa o pravnom okviru koji se primenjuje u slučaju izbora jednih ili drugih odredbi i pravila ugovora o osnivanju.

Literatura

- Agencija za privredne registre. (2022). Godišnji izveštaj o radu za 2022. godinu, Beograd.
- Arsić, Z., Marjanski, V. (2018). Pravo privrednih društava. Novi Sad: Pravni fakultet.
- Burgerlijk Wetboek, Boek 2 (Rechtspersonen), Staatsblad van het Koninkrijk der Nederlanden 1976, 22-07-1976, 339 [holandski Građanski zakonik, Knjiga 2. (Pravna lica), Državni list Kraljevine Holandije, 22. 7. 1976, br. 339], <https://wetten.overheid.nl/BWBR0003045/2024-01-01/0>, 6. 3. 2024.
- Gesetz betreffend die Gesellschaften mit beschränkter Haftung – GmbHG, Änderung(en) des Gesetzes durch Artikel 5 des Gesetzes vom 15. Juli 2022 (BGBI. I S. 1146) [nemački Zakon o društvima sa ograničenom odgovornošću – GmbHG, izmena(e) zakona čl. 5 Zakona od 15. 7. 2022. (Savezni službeni list, I. S. 1446)]
- Jankovec, I. (1999). Privredno pravo. Beograd: Službeni list SRJ.
- Jerinić, D. (2012). Privredno pravo. Sremski Karlovci: Cekom books.
- Pravilnik o sadržini Registra privrednih subjekata i dokumentaciji potrebnoj za registraciju, Službeni glasnik RS, br. 63/2023.
- Prednacrta Građanskog zakonika Republike Srbije, 28. 5. 2019, https://www.paragraf.rs/nacrti_i_predlozi/280519-prednacrta-gradjanskog-zakonika-republike-srbije.html, 6. 3. 2024.
- Srpski građanski zakonik iz 1844. godine [Serbian Civil Code 1844].
- Srpski trgovački zakonik iz 1860. godine [Serbian Commercial Code 1860].
- Ivanjko, Š., Kocbek, M. (2003). Korporacijsko pravo. Ljubljana: GV Založba.
- Vasiljević, M. (2023). Komentar Zakona o privrednim društvima. Beograd: Službeni glasnik.
- Vasiljević, M. Jevremović Petrović, T. Lepetić, J. (2020). Kompanijsko pravo – Pravo privrednih društava. Beograd: Službeni glasnik.
- Zakon o bankama, Službeni glasnik RS, br. 107/2005, 91/2010, 14/2015.
- Zakon o gospodarskih društvima, Uradni list RS, št. 42/06 [slovenački Zakon o privrednim društvima].
- Zakon o postupku registracije u Agenciji za privredne registre, Službeni glasnik RS, br. 99/2011, 83/2014, 31/2019 i 105/2021.
- Zakon o preduzećima, Službeni list SRJ, br. 29/1996, 33/1996 (ispravka), 29/1997, 59/1998, 74/1999, 9/2001 (SUS), 36/2002 i Službeni glasnik RS, br. 125/2004 (dr. zakon), 36/2011 (dr. zakon).
- Zakon o privrednim društvima, Službeni glasnik RS, br. 36/2011, 99/2011, 83/2014 – dr. zakon, 5/2015, 44/2018, 95/2018, 91/2019 i 109/2021.